

Nieuwsbrief NSGV – bisdom Groningen-Leeuwarden

Redactie: Wil Jongma

Nr. 6 – juni 2011.

Inleiding

De nieuwsbrief bestaat een jaar! Vorig jaar juni 2010 besloot het NSGV-bestuur tot een voorlopige uitgave van een nieuwsbrief, later kreeg deze een definitief bestaan. Ze verschijnt na elke algemene bestuursvergadering. Op woensdag 1 juni – de dag voor het feest van de Hemelvaart van de Heer – kwam het bestuur bijeen.

De reacties op de nieuwsbrieven komen mondjesmaat binnen, gezien de verzoeken om een abonnement neemt het bestuur aan dat deze goed ontvangen en gelezen worden.

Zie de website www.nsgv.nl, doorlinken naar de NSGV in het bisdom Groningen-Leeuwarden.

Redactie.

Harry Valk overleden.

Op donderdag 28 april 2011 overleed plotseling Harry Valk, adviseur, oud-secretaris en oud-penningmeester van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging (NSGV). Naast deze bestuursfuncties vervulde Harry Valk in de afgelopen 20 jaren vele functies ten dienste van de Rooms-katholieke kerkmuziek. Hij was secretaris-penningmeester van de stichting Liedbundel, die verantwoordelijk is voor de uitgave van de officiële zangbundel in de R.K. kerkprovincie: Gezangen voor Liturgie. Hij nam deel aan het overleg binnen de Raad van Toezicht op de bijzonder hoogleraar Muziek en Christendom, zoals die onder auspiciën van de NSGV aan de Universiteit van Tilburg is gevestigd. Hij was ook penningmeester van het Fonds Liturgische Gezangen, bestuurslid van de stichting Vrienden van Gregorius en secretaris van het Emeritiberaad van de NSGV.

In het jaar 2006 kende de NSGV hem de plaquette toe, de hoogste onderscheiding. Nadat Harry Valk in 2008 zijn functie van secretaris van het bestuur had neergelegd, werd hij benoemd tot erelid en adviseur van het bestuur van de vereniging. De NSGV gedenkt hem met groot respect.

Tot op zijn laatste dag stelde hij zich ten dienste van de vereniging.

Harry Valk werd 79 jaar.

Hoofdbestuur NSGV.

Jaarvergadering en studiedag

Op zaterdag 14 mei heeft in Utrecht de jaarlijkse vergadering plaatsgevonden van de Raad van Afgevaardigden: alle bestuursleden van de diocesen zijn afgevaardigde. Hoofdagendapunt was de thematiek van het indrukwekkende congres 'Einheit durch Vielfalt' dat in Berlijn is gehouden. Met enige jaloezie kunnen we constateren dat de standpunten van de Duitse kerkelijke en wereldlijke overheid over de bijdrage van de kerkmuziek aan de cultuur heel anders zijn dan de Nederlandse. U kunt daarover meer lezen in het Gregoriusblad, maar op de website van de NSGV staat nog veel meer

informatie. Surf via 'Service' naar 'Gregoriusblad' en dan naar 'maart 2011'. Echt de moeite waard! In de middag werden nieuwe composities gepresenteerd van antwoordsalmen bedoeld voor zowel jongeren- als volwassenkoren (op de door de bisschoppen goedgekeurde vertaling van A. Bronkhorst).

Overname uit de nieuwsbrief NSGV bisdom 's Hertogenbosch.

Sing to the Lord

In 2007 heeft de bisschoppenconferentie van de Verenigde Staten een document uitgebracht over liturgische muziek onder de titel: *Sing to the Lord – Music in Divine Worship*. Het document geeft richtlijnen voor muziek in de christelijke eredienst en kan beschouwd worden als een directorium inzake liturgische muziek. Kenners duiden dit document aan als waardige opvolger van *Musicam Sacram*, de instructie over liturgische muziek die in 1967 door het Vaticaan werd uitgevaardigd. Voor Nederland is een vergelijkbaar directorium niet beschikbaar, terwijl er wel veel discussies gaande zijn over muziek in de liturgie. Een dergelijk document met een fundamentele doordening van de plaats van de muziek in de christelijke eredienst, de verschillende liturgisch-muzikale rollen, de relatie tussen vorm en rituele functie van de afzonderlijke gezangen e.d. kan dan ook in het Nederlandse taalgebied goede diensten bewijzen. (..)

Het document is inmiddels vertaald, een commissie voor het opstellen van het commentaar is samengesteld. Het is de bedoeling dat door het commentaar het Amerikaanse document toegankelijk wordt voor allen die zich als onderzoeker, uitvoerder of beleidsmaker bezighouden met muziek en ritualiteit. In 2011 wordt dit project voortgezet, in het voorjaar van 2012 zal de vertaling met commentaar in boekvorm verschijnen.

Jaarverslag 2010 hoofdbestuur NSGV.

NCRV brengt alle psalmen ten gehore

Het radioprogramma Te Deum Laudamus van de NCRV gaat in haar uitzending alle 150 psalmen ten gehore brengen. Het gaat daarbij niet alleen om de Liedboek voor de Kerken-uitvoeringen.

Het programma wil zo laten horen hoeveel musici geïnspireerd zijn door deze liederen en hoe elk van hen de tekst van deze liederen weer op een eigen manier verklankt. Per uitzending passeren daarom verschillende versies van 'deze onverwoestbare liederen' de revue.

Het project start op zondag 19 juni om 09.30 uur op Radio 5. Het is tot september elke zondag te beluisteren en daarna elke eerste zondag van de maand. Eind 2012 hoopt de NCRV de laatste psalm te draaien.

Het radioprogramma zoekt ook verhalen van psalmenliefhebbers die in de uitzending zullen worden verwerkt. U kunt verhalen sturen naar e-mail: tedeumlaudamus@ncrv.nl of: Te Deum Laudamus, Postbus 25000, 1202 HB Hilversum.

IKON

Punctum

Punctum 2011-2 verschijnt in juli, in de aanloop naar de zomervakantie. De uitgave zal zo samengesteld worden dat ze eventueel tot na het zomerreces kan blijven liggen.

Kopij voor deze uitgave is altijd welkom. Dat kan nog tot het weekend van zaterdag 18 juni a.s.

Sjoerd Ruisch, eindredacteur Punctum.

TV-Eucharistievieringen

De eerstvolgende viering vanuit het bisdom Groningen-Leeuwarden is een Eurovisie-uitzending, op zondag 12 juni, het hoogfeest van Pinksteren, uit de St. Bonifatiuskerk te Leeuwarden. Vanwege het Eurovisiegebeuren begint de viering niet op de gebruikelijke tijd, maar om 11.00 uur, Nederland 2. In deze viering gaat voor pastor Albert Buter, muzikale medewerking verlenen de gezamenlijke parochiekoren van Leeuwarden onder leiding van Hendrikje van den Berg. Uitgevoerd worden onder meer delen uit de Missa Brevis van Jacob de Haan.

Op zondag 24 juli is er weer een eucharistieviering vanuit de St. Bonifatiuskerk te Leeuwarden, maar dan op de gewone aanvangstijd, 10.00 uur op Nederland 2. Voorganger pastor Albert Buter en zang door de gezamenlijke parochiekoren onder leiding van Hendrikje van den Berg.

Redactie.

De wisselende gezangen: een alternatief

In veel Nederlandse parochiekerken worden de wisselende gezangen, met uitzondering van de antwoordpsalm bij de lezingen, niet meer gezongen. De Latijnse introïtus, het offertorium en de communicio zijn vervangen door Nederlandstalige liederen. De tekst van die liederen wijkt af van de teksten van de wisselende gezangen zoals die in de Nederlandse vertaling van het Romeins Missaal staan. Het alternatief lijkt dus te zijn: of de tekst van het Missaal in het Latijn te zingen op een gregoriaanse melodie, of een Nederlandse tekst te gebruiken die afwijkt van de tekst in het Missaal. In Jubilate – een uitgave van de NSGV in het bisdom Breda – wordt gewezen op een derde alternatief: de Nederlandse teksten in het Missaal zijn de laatste jaren op muziek gezet.

Er zijn twee uitgaven beschikbaar gekomen:

Jan Böhmer, Graduale Nederlands, Pa-mu-se, Wijchen. Besteladres onder meer:

www.berneboek.com.

Gerard Lesscher, Nederlands Graduale. Besteladres: Enschedesestraat 1, 7551 EE Hengelo, 074 - 256 77 60

Teksten voor de antifonen kunnen ook gevonden worden in het Abdijboek, of uit I. de Sutter, M. Weemaes, Antifonen en Beurtzangen uit het Getijdenboek voor de Tijd door het Jaar. Besteladres: Sint-Trudoabdij Male, Pelderijnstraat 14, B-8310 Sint-Kruis Brugge; e-mail: abdijmale@skynet.be.

Voor het volledige begeleidende artikel van de hand van Steven van Roode: zie www.nsgv.nl, doorlinken naar NSGV Breda onder periodiek.

NSGV bisdom Breda.

Cantor cursus

In de parochiebladen en het bisdomblad is/wordt het volgend bericht over de cantor cursus gepubliceerd:

De NSGV in het bisdom Groningen-Leeuwarden heeft het plan opgevat om zo mogelijk nog in 2011 een cantor cursus te organiseren.

Wat is een cantor? De functie van cantor is relatief nieuw in onze parochies.

Kort gesteld is zij/hij de zingende medeverkondiger naast de voorganger en lector. Daarbij staat de cantor in nauwe samenwerking met de zingende kerk: bedienaren, mensen in de kerk, koor en organist: meespelend in het heilige spel van de liturgie.

Een belangrijke taak van de cantor is de verzorging van de zang in de woorddienst (antwoordpsalm en evangelieacclamatie). Cantor zijn is echter meer dan alleen maar solistisch. Het kan ook voorkomen dat zij/hij leiding moet geven aan de samenzang in de viering. Tevens kan zij/hij een eigen inbreng hebben bij de voorbereiding van een viering. Allerlei facetten van de functie, die geleerd kunnen worden.

Het belang van de functie van cantor in de liturgie is drieërlei:

- Een cantor kan functioneren in een viering waaraan ook een koor medewerkt; hij/zij verzorgt meest

de zang in de woorddienst: de psalm en de evangelieacclamaties.

- Een cantor kan goed werk doen in vieringen waarbij geen koor zingt. De opvatting dat in elke viering een koor zingt, is onjuist. In de zomer ligt het werk van de koren bijna altijd stil. Naast parochiële vieringen zijn er ook vieringen van meer private aard: vieringen in instellingen (bejaardeninstellingen en verpleeginrichtingen), doopvieringen, avondwaken van overledenen, vieringen in crematoria, misschien ook in toenemende mate huwelijksvieringen en uitvaarten.

- De toekomst van onze koren. Het valt te verwachten dat binnen afzienbare tijd koren vanwege de leeftijd van de leden moeten stoppen met de werkzaamheden. Dan is het goed dat de parochie over één, liefst meerdere cantors beschikt die de lege plaats kan/kunnen opvullen.

Hoewel een cantor cursus niet helemaal een nieuw fenomeen is – ruim tien jaar geleden zijn er meerdere cantor cursussen geweest – is de praktijk toch veranderd, en wil het bestuur vooral inspelen op de wensen van de aspirant-cursisten.

Daarom worden in september oriëntatiebijeenkomsten gehouden op enkele centrale plaatsen in het bisdom:

- op zaterdag 10 september in de accommodatie van de parochie van de Heilige Geest te Heerenveen;

- op zaterdag 17 september in de St. Josephkathedraal te Groningen;

- op zaterdag 24 september in de locatie Schiphorst achter de Pauluskerk te Emmen.

In deze bijeenkomsten, elke keer van 10.00 tot 12.00 uur, zal uitgelegd worden hoe men de functie van cantor kan invullen, worden muziekvoorbeelden gegeven en is er ruimte voor informatie van organisatorische aard en het stellen van vragen.

Het bestuur van de NSGV wil graag van weten op hoeveel mensen zij moet rekenen. Daarom graag opgave vóór 15 augustus 2011 bij het secretariaat: l.winter@bisdomgroningenleeuwarden.nl. Deze opgave verplicht niet tot deelname aan de cursus.

Bestuur van de NSGV bisdom Groningen-Leeuwarden.

Scratchdagen nieuw repertoire driestemmig gemengd koor.

De NSGV-afdeling Haarlem-Amsterdam wil komend najaar twee scratchdagen organiseren waarin nieuw repertoire voor driestemmig gemengd koor (SAB) centraal staat.

De nadruk ligt op onlangs verschenen miscomposities.

Bij een toenemend aantal koren is er vraag naar dergelijk koorrepertoire, omdat er vaak onvoldoende mannenstemmen zijn om vierstemmige muziek te zingen. De bedoeling van deze dagen is dan ook de deelnemers bekend maken met volwaardige kerkmuziek voor SAB-bezetting.

Repertoire:

- Eén liedzetting SAB (Valkestijn)
- Psalm 150 (Harper)
- Delen uit de volgende missen:
 - Mis van de Heilige Geest (Frans Bullens)
 - Missa brevis (Eric Koevoets)
 - Missa Festiva (Aart de Kort)
 - Petite Messe solennelle (Hayo Boerema)
 - Missa Jubilemus Salvatorem (Bernard Bartelink)

De eerste dag is op **zaterdag 8 oktober** in **Noord-Scharwoude** (Langedijk) in de St. Jan de Doperkerk, de tweede op **zaterdag 5 november** in **Almere Haven** (kerkcentrum 'De Goede Rede'). Op beide dagen en locaties staat vanaf 09.30 uur de koffie/thee klaar. Het programma is van 10.00 tot 15.45 uur en bevat partij- en gezamenlijke repetities en een lunchpauze.

De kosten zijn € 10,- per persoon, waarin ook inbegrepen koffie, thee en soep.

Opgave met vermelding van de voorkeurdag kan gedaan worden bij de NSGV bisdom Haarlem-Amsterdam, e-mail b.stolwijk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl.

NSGV bisdom Haarlem-Amsterdam.

Impulsdag Heilig Vormsel

In samenwerking met de diocesane werkgroep liturgie wordt op zaterdag 28 januari 2012 van 10.00 uur tot 15.00 uur een impulsdag over het Vormsel gehouden. Deze bijeenkomst vindt plaats te Assen in het parochiecentrum en de kerk van de parochie Maria ten Hemelopneming. In deze bijeenkomst wordt nader ingegaan op de catechese rondom het Vormsel. Ook komt de liturgie van de toediening van het Vormsel aan de orde.

Bijzondere aandacht zal de muziek in de liturgie krijgen, en worden nieuwe gezangen ingestudeerd, onder meer de 'Mis van de heilige Geest' van Frans Bullens, voor driestemmig gemengd koor (SAB) en samenzang.

Diocesane werkgroep liturgie en bestuur van de NSGV bisdom Groningen-Leeuwarden.

Mis van de heilige Geest

Begin vorig jaar werd de 'Mis van de Heilige Geest' gepresenteerd. Het is een compositie die Frans Bullens schreef in opdracht van het bisdom Breda. De mis is vooral bedoeld voor gebruik tijdens vormselvieringen.

Het vormsel wordt in ons bisdom gewoonlijk toegediend tijdens een eucharistieviering. Frans Bullens, die al sinds 1970 de liturgische praktijk van de vormselvieringen kent, weet dat de vaste gezangen hierbij vaak stiefmoederlijk worden bedeed. Hij schreef daarom deze mis, die hij omschreef als "een mooi stukje muziek dat prettig en makkelijk is om te zingen."

De begeleiding houdt de zangers ook op punten waar ontsporing dreigt, netjes op het rechte pad. Elke parochie met een koor dat onder deskundige leiding staat, heeft met de Mis van de Heilige Geest een passende en feestelijke muzikale invulling van de liturgie bij de toediening van het H. Vormsel.

Partituren van de mis zijn verkrijgbaar via de webshop van het bisdom Breda www.bisdombreda.nl.

De mis is inmiddels ook op cd te beluisteren. Via het bisdom Breda is deze verkrijgbaar. Ze kost € 5,- en is op te vragen bij het secretariaat van het bisdom (T 076 - 522 34 44, e-mail:

secretariaat@bisdombreda.nl).

NSGV bisdom Breda.

Inmiddels is de Mis van de Heilige Geest ingestudeerd door een cantorgroep van de Titus Brandsmaparochie te Leeuwarden en heeft de eerste uitvoering al plaats gehad.

Redactie.

Cursus Gregoriaans

De belangstelling voor het Gregoriaans is nog steeds groeiende, en dat niet alleen bij de ouderen uit nostalgische overwegingen, maar ook bij jong publiek. Collega-bestuurder Wim Gosens en Jos Manshande spelen daar met cursuswerk op in. Voor het komend najaar 2011 en/of in 2012 zijn er weer mogelijkheden voor een cursus Gregoriaans, en wel in Fryslân (waarschijnlijk Harlingen, maar mogelijk ook Franeker en/of Leeuwarden) en Groningen. Naar geschikte locaties en tijdstip wordt nog omgekeken. Op de cursussen zijn jong en oud, katholiek en niet-katholiek van harte welkom. Opgaven kunnen gedaan worden via het secretariaat l.winter@bisdomgroningenleeuwarden.nl.

Redactie.

Reserve-musici

De lijst van reserve-musici is groeiende. De laatste tijd ontvingen wij meerdere aanmeldingen. De bedoeling van deze lijst is dat in noodgevallen u een beroep kunt doen op deze mensen, om het even of het nu voor repetities of vieringen gaat, voor kortere of (iets) langere tijd. Dat er van te voren afspraken moeten worden gemaakt, spreekt voor zich. U kunt contact opnemen met het secretariaat van de NSGV, tel. 050-4065888 of email: l.winter@bisdomgroningenleeuwarden.nl

Dhr. U. Tjallingii
Dirigent, organist, cantor

Deinum

Dhr. W. B. Jongma
Dirigent, cantor

Mosheide 14

8471 VT Wolvega
Tel. 0561-612662
wjongma@kpnplanet.nl

Dhr. T.F.M. Mooijman
Dirigent, organist

Frieslandlaan 101

9642 GN Veendam
Tel. 0598-713405/ 06-40708655
mooijman.trevor@gmail.com

Mw. M. Koning

Dirigent kinder-, jongeren- en dameskoor

Bestuur van de NSGV bisdom Groningen-Leeuwarden.

Erica

Herstructurering NSGV bisdom Groningen-Leeuwarden

In 2009 heeft de NSGV in ons bisdom een reorganisatie ondergaan.

Kort gezegd komt het neer op het opheffen van de koorkringen (die nog steeds bestonden op basis van de indeling van de dekenaten), en een nieuwe indeling van de koren op grond van de samenwerkingsverbanden van de parochies.

Daarbij is gevraagd om de volgende acties:

Aan de parochiebesturen: dat een bestuurder beschikbaar is die de zaken van koor of koren en de muziek in de liturgie behartigt. In samenwerking met parochiebestuurders van de andere parochies van het samenwerkingsverband kunnen inter-parochiële activiteiten van de koren opgezet worden.

Aan de koorbesturen: het aannemen van een nieuw huishoudelijk reglement. Een model is destijds toegezonden, een digitale versie kan opgevraagd worden bij het secretariaat van de NSGV-Groningen-Leeuwarden, l.winter@bisdomgroningenleeuwarden.nl en is beschikbaar op de diocesane pagina's van de NSGV-site, www.NSGV.nl. Deze komt in hoge mate overeen met oudere reglementen. Nieuw hierin is dat koren werkgroepen zijn van de parochie, en zich houden aan het beleidsplan inzake liturgie en muziek in de liturgie van de parochie.

Hoewel er regelmatig berichten van parochiebesturen/koren binnenkomen, hebben wij nog lang geen bericht van allen. Graag dringen wij er nogmaals op aan bij de parochie- en koorbesturen om in deze actie te ondernemen.

Bestuur van de NSGV bisdom Groningen-Leeuwarden.

Citaat

Er moet niet onder de mis gezongen worden, de mis zélf moet gezongen worden.

Notitiae 5, 1969, 406.

Aanmelding nieuwsbrief

Deze nieuwsbrief wordt gezonden aan mensen van wie het e-mailadres bij ons bekend is. U kunt de brief verder mailen naar iedere belangstellende. Ook kunnen zij hun e-mailadres bekend maken bij het secretariaat: l.winter@bisdomgroningenleeuwarden.nl.

De volgende nieuwsbrief verschijnt in september 2011.

Redactie.